

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Naše chyby.

«Povedz pravdu, prebiješ hlavu», alebo v tomto páde lepšie rečeno prebijú tebe hlavu, jestli ti pri tom aj rebrá nedolámu.

Chcem teraz volaktoré chyby ľudu nášho spomenúť. O takých vecách ale verejne písať je vždy nevďačná práca. Človek musí obávať sa, že z dobrej mysli pochodiaca úprimnosť, bude pro-

tivíť sa nejednému: veď vieme, že nikomu nebýva milé, jestli jeho krehkosti a poklesky kto rozoberá. Hovorí sa, že čo fa nepáli nehas, no a toto príslovie na mňa padať nebude, bo nič netrápi mi ducha na tolko, ako keď vidím, že ľud náš trpí na niektoré duševné choroby, ktoré prekážajú ho, by sa živšie pohyboval ku vyslobodeniu so svojej všeobecnej zaostalosti.

Jesto v krajine tejto všelijakých ľudí. Dľa

Súdne pojednávanie v Číne.

reči najviac je Maďarov, potom idú Rumúni, Slováci, Nemci, Srbi atď. Jako je to nepochopiteľné, že teda všetci títo ľudia majú svoju vzdelanosť, svojich ochrancov a priaznivcov, len práve my sme v tom smutnom položení, že za nás sa každý hanbí. Ešte aj ten šamorinský Cigáňisko má patróna v osobe jeho Vysokosti arcikniežata Jozefa, o ktorom je všeobecne známo, že naučil sa cigáňsku reč, ba sám spísal aj cigáňsku mlúvnicu. No našu reč nielen že sa neučí nikto, ba sa my aj sami hanbíme zaňu. Nech si dá ktokoľvek z vás syna do škôl, a nech nebude z neho len volajaký pisárik alebo pomocník pri volaktom remese, už taký začína opovrhovať všetkým, čo ho na svoj rod upomína. Oстане z neho nadutý dudek, ktorý pišný je na to, že môže do vlastného hniezda špiníť.

Tieto smutné udalosti môžu sa síce z čiastky vysvetliť terajšími pomermi politickými aj spoločenskými, — no ospravedlniť sa nedajú. Lebo tie isté politické a spoločenské neprajné pomery sujú nielen nás, lež trpia si svoje všetci obyvatelia Uhorska a predsa len my sme to, za ktorých sa naši vlastní synovia hanbia.

Odpusťte drahí rodáci, že keď pátram po príčinách toho nášeho nízkého položenía, že dotýkať sa budem istých vecí, za ktoré snáď i sami hanbiť sa budete. Nečiním to ani z rozhorčenosti, ani z posmeškárstva; ba naopak, jedine láska k vám mňa vedie v tom a preto nedbám, jestli mne za pravdu teda tú hlavu alebo aj rebrá preboríte, nech len docielil bych kolko-toľko prospechu.

Že sa za náš ľud každý hanbí a ním každý opovrhuje, toho sme si my veru aj sami pričinnou. Či je to naša lakomosť, závišť, potutelnosť, zátvrdilosť: nechcem o tom súdiť, ale uvediem len niekoľko zo zkúseností iných aj vlastných: tie potom objasnia otázku tú lepšie. Pozrime na pr. jako ľubi platiť náš horňouhorský roľník. Na to by vedeli odpovedať mnohí chudobní kňazi a učители a vôbec všetci tí, ktorých ľud platí a ktorým nedopustí citlivosť za každú malichernosť sa súdiť s ľudom, lež radšie hotoví sú psotu trief. Rychtár nikedy nemá peniaze pre týchto; žid, notár, obecný šenk, to je niečo iné: tu musí rychtár platiť čo by hneď i so svojho. Ale o mnoho ešte odpornejšie je, keď má jednotlivec dáku plácu či už z povinností, lebo ako požičku,

či už za volajakú kúpu. Termín zadržaf, o tom naši ľudia mnohí myslia, že to ani nesmie sa. A keď už aj platí konečne, nuž vyfahuje tie peniaze so šatky a na konci zbadá sa, že mu chýbi pár krajciarov lebo už desiatnikov, ale hneď slubuje že chybujúce istotne prinesie čím skorej. Uspokojíš-li sa týmto slubom, na peniaze viac velice ani nemysli; jestli však volakto nechce ustúpiť od požiadavky a túto len celú prijaf chce, vtedy milý dlžník ide na dvor a tam sa obráti a peniaze prinesie, alebo ani neide a druhá šatka sa zase rozvazuje a peniaze ti vyloží. — Keď takto mnohí zachádzajú s učiteľom lebo kňazom svojim, nuž títo prirodzení ochrancovia ľudu ztratia všetkú zaujatosť za vás, bo musia boríť sa so starosťami každodennej skromnej výživy. A verte mne ľudia, že tá nevôla vašich vodcov má pre vás osudné následky: nebudete sa hýbať vedieť sami od seba ani o krok v napreduvaní k dobrobytu!

Tu by som môhol pripomenúť aj to, jako ľudia vedia neplatiť za noviny: ale to je už taká prastará pesnička, že to škoda aj spomínať, — v tomto ohlade nečakám žiadného polepšenia.

Lež poďme ďalej. Ako stojíme s obetivavosťou ľudu? Myslím na obetivavosť za také veci, ktoré sú výlučne len pre ľud a ktoré sú ľudu asi neomylnne potrebné, ako: kat. kruhy, čítajúce spolky, potravné, úverkové spolky a podobné. Teda ako-že tu stojíme s tou obetivavosťou? Na túto otázku sa mi už mnohí z vás aj sami zasmiejú a povedia: nuž nijako, my nevieme čo to je. Tak. Jesto dosť obstarných rodolubov, ktorí kedysi so zápalom ducha pracovali a obetovali temer všetko za dobrobyt ľudu; no neúspechy zronily ich duševne a teraz žijú v smutnej utiahnutosi. Na miesto nich povstaly kde-tu mladé sily a podobne boria sa s neblahým osudom vašim. A čo sa stáva? Oni behajú, pracujú, trovia a vynakladajú mnoho i všetko za vás a ľud hýbe sa, poslúcha, vidí a zkusuje bezžistné obety patričných, sám ale nedovedie to priniesť na tú myšlienku: No veď robí nie pre seba ale za nás, aj my nesmieme byť nečinné kláty, nedajme sa samému trápiť; jeden málo vykoná a pri dobrej vôle potažne obetivavosti všetkých aj vrchy budeme môcť prenášať! Nie, takto smýšľaf ľud nevie, on len pozoruje, čaká, ozerá sa jeden na druhého, ale pre svoj dobrobyt nekivne prstom,

chce, aby jeho priateľ slovom, skutkom, peniazmi, stavom a šťastím svojim obetoval sa za ľud, i myslí si každý, že to tak musí byť. A čo je ešte horšie, to je tá ohavná potuteľnosť niektorých, ktorí do očí koría sa ako najlepší priatelia, za chrbtom ale hudú do jedného vreca so židom alebo notárom a kladú prekážky všetkému, čo úprimný priateľ ľudu s mnohými ťažkosťami a obetami k pozdvihnutiu vášho dobrobytu podujal.

Aby toho ale naraz mnoho nebolo, nateraz majte týchto slov dosť. Osvedčujem sa pred Bohom i pred svetom, že vám tieto chyby nezazlievam. Veď viem že ste sa do nich vžili a takých chýb sa zprostiť aj pri dobrej vôli neidn ľahko. Ale predsa s dobrým úmyslom spomínam i pred verejnosťou tieto veci z čiastky preto, aby ten, ktorý nahliadne pravdivosť mojich slov, usiloval sa povzniesť seba duševne, z čiastky preto, aby takto poukázal som na príčinu, pre ktorú máte málo priateľov, smrteľných nepriateľov ale hockofko.

Budem v líčení chýb vašich i pokračovať. Viem, že mnohí s hnevom odhodí «Krešťana», snáď i preklínať budú pisateľa týchto riadkov — a vyznám sa, že mne to nemalé trápenia spôsobí. Ale už nech je ako chce. Len keby sa môhol ľud náš svojich chýb zprostiť a pri dobrých vlastnostiach svojich vytrvať ej, čo-že by ja potom dbal, keď mne hlavu prebijete, lebo aj rebrá do posledného dolámete! — Som presvedčený, že zahynúť nemôžete, nesmiete, a toto presvedčenie moje nedá sa mne zplašiť ani skrze tie krehkosti vaše práve teraz spomenuté.

Teda do videnia!

E. Pobjedzský.

ANTON MÓCSY.

Hlboko dojatý beriem do ruky pero. Trúchlozvest sdelujem vám milí čitatelia moji.

Antona Mócsyho nieto viacej!

Veľká a bolátná ztrata nás zastihla.

Odovzdal nazpät nesmrteľnú, dobrú a šľachetnú dušu svoju Tomu, ktorý je stvoriteľom všeho dobrého, šľachetného — Bohu nášmu!

My ako siroty stojíme kolo maláj čiastke zeme, ktorá prikrla telesné pozostatky nášho dobrého Mócsyho. Prietrž stala sa v radoch bojovních, ktorú tak ľahko zapraviť nebude možno.

Jedného mocného bojovníka, ktorý za vieru našu svätú, za bohuverný, ubohý, dobrý ľud náš bojovál, neohrozene v ťažkých bojoch, ztratil sme v nom.

Jeden súdruh v najopravdovejšom smysle slova složil zbroj svoju, by pokoril sa vôle svojho Pána Boha, keď ho ku sebe povolal.

Ty dobrý ľudu, obklúčený šudiermi, jedného dobrého, spravdivéj duše priateľa ztratil si, ktorý za celý čas žitia ľudského trápil sa za teba slovom, perom, skutkom. Za teba horlil medzi múry skromnej školy, kde synov tvojich vychovával; za teba sa oduševnoval na shromáždeniach ľudových, kde tisíce a tisíce s radosťou pozorovali slová jeho; za teba bojoval na bojišti zúriacom snemu, kde každú chvíľu, každú príležitosť použil, by tvoje dobré práva bránil, chraňoval a ku víťazstvu prívádzal. Nemal odpočinku ešte ani vtedy, keď smrť už zatienilamu oslabujúce telo. Vzдорoval smrteľnej chorobe, — ale povinnosť svoju zastávať si žiadal.

Život jeho celý bol zasvätený jeho svätej viere a dobru ľudu. Teraz už onemeli rty jeho. Vypadlo pero s ustalej ruky jeho. Nadarmo ho čakajú milujúci ho učedníci! Anton Mócsy odišiel — ďalekú cestu nastúpil, vydať počet z putovania svojho tuzemského!

Ako za celý život svoj v tichosti, bez ruchu konal to mnohé dobré — práve tak odchádzal i z kruhu nášho! Opustil nás, súdruhov svojich, medzi ktorými bol on jeden z tých najrozhodnejších, povinnosti svojej najviac povedomých, najneustalejších bojovníkov. Opustil svoju milovanú rodinu, i všade bolášť, zármutok nechal po sebe!

Ale milý priateľu! keď si sa vzdialil zpomedzi nás, keď už nevidim viac úctihodné šediny tvoje, nastala mne ťažká povinnosť: slová rozlúčenia upraviť na teba. Nikedy neprichádzalo mne tak ťažko písať, ako teraz, keď túto povinnosť konám.

Maj sa s Bohom dobrý priateľu! Ďakujem tebe za to mnohé dobré, ktorého si bol činiteľom! Ďakujem ti v mene tých mnoho tisícov, za ktorých práva si život svoj zasvätil! Lúčim sa s tebou v mene strany ľudovej, ktoréj bol si vždy oddanným, srditým, verným bojovníkom; lúčim sa v mene priateľov tvojich, ktorí teba zapomenúť nemôžu. A včul, keď došiel si ku koncu dlhej cesty tvojej, keď predstúpil si ku bránam večného žitia, nech že odmení sa ti Pán Boh za tie ohromné ustávania, za ktoré v tomto slzavom údolí odplaty si neobdržal. My dúfame, že skvieť sa budeš, lebo písano je, že: «skvieť sa budú, ktorí ku pravde učili mnohých, ako hvezdy na večné veky.» (Dan. XII. 3.)

Štefan Rakovszky.

POLITICKÉ CHÝRY.

Oravskí ľudáci mali v minulú nedeľu shromaždenie v Dlhéj — ale jaké?! Nebudeme tajiť že ľudová strana tak ako v Orave nikde viac si nestojí. Prečo? Preto lebo

tu nielen volaktorí, lež všetci vzdelanci, aj úradníci sú rozhodní ľudáci. Ďalej preto, že rodáci naši evanjelického vierovyznania nikde tak hromadne a úprimne neprívinuli sa k nám, ako v Orave. Kňaza liberála tu vôbec niet. A židia? No čo tí proti toľkým tisícom osvedčených ľudákov-kresťanov? Bo vedieť máme, že v Orave sú len dva okresy a v obúch jesto voličov sila, n. pr. v bobrovskom okrese pána Zmeskála jesto do 7000 voličov.

Lešenie pre rečníkov bolo pre 200 osôb shotoveno. Ale tolko bolo pánov tu, že sa ani všetci nepomestili na lešenie. Spomenieme len niektorých: Boli tu: Zoltán Zmeskál, kraj. vyslanec, Peter Vjecha, strannický predseda, Edmund Abaffy cis. a kráľ. komorník, Pavel Kuchar dekan, Bartolem Reviczky de Revizsnye, s okresu novomestského Fugen A'Balgha dekan, dr. Ignác Radlinszky dolno-kubinský pravotár. Andrej Csizmár, Pavel Dolyják farári, dr. Ján Seemann direktor a professor, Jozef Klochány farár, Bela Krechnyay právnik, Avrel Styek účtovník, Jozef Kubinyi účtovný dozorca od financdirekcie, Jozef Andássy farár, Ivan Pivko pokladník, Tomesa, Jurek, Hubesik, Dudesko kapláni, Jozef Krera assessor pri sirotnej sedrii, Ján Richter farár, Stofkó, Dorník, Sztarostovics kapláni, Jozef Trsikovszky majiteľ tlačiarne, Lenhard Szikra z Aradu, Anton Kovalcsik farár, August Klínkovszky, Jozef Stefanicza, Eugen Platzner farári, Ákoš Buttyray umelec muziky, Jozef Gramontík z Pezinku, Bartolem Szmiszár, Ján Hattyár, Matej Brínska farári, Purez kaplán a mnoho iných.

Predseda na miesto chorého gr. Aladára Zichy, p. rytier Alexander Chwalibogovszky z Nitrianska. Tento pán, jako kedysi musel byť hrdinským hodnostárom u vojska, takým práve hrdinským je aj katolíkom kto ho má šťastie poznať, každého prekvapí jeho mocný duch katolíchy. Zahájil shromáždenie krátkou ale bystro povedanou rečbu.

Po ňom dr. Alexander Ernst, známy už rečík ľudový rozprával o ľudovej strane, o národohospodárskej politike liberálov, o vysťahovaní do Ameriky, o revízii, o užernictve o Égánovi. Konečne ako zavierku všetkého spomenul spolky, ktoré odporúčal. Rečnil jako vždy s podivným zápalom a pritom vedel kolkorázy i rozveseliť poslucháčstvo svojimi znamenitými nápady.

Karol Kálmán hovoril o viere a o vlasti. Upozornieval ľud na smrtný osud pohraničných Haličanov, aby sa chránili podobnej pohromy. Ku koncu spomenul budúce volby, pri ktorých ľud neohrozene vytrvať musí pri svojich zásadách. Že reč Kálmánova, jeho čarodejný hlas okúsli prítomných, to netreba nám ani kovoríť:

Konečne eše predseda, rytier Chwalibogovszky upomenul ľud, by sa tak chovali, ako tí za slobodu bojujúci Búri. — Toto sa ľudu velice ľubilo. Zthrmeli, že radšie dajú sa na kusy rozsekať, nežli by sa mali zapredať.

Tak hľa zkončilo sa toto krásne shromáždenie. Prečo sa tak podarilo? Preto lebo ten utlačený ľud je dobrý, preto lebo vzdelanci neodfahujú sa od ľudu a nehanbia sa zaň. Ale nájviac musíme pripisovať osobe nášho Zmeskála. Škoda, že nemá náš ľud takýchto ochrancov aspoň

12, jako apoštolov bolo; veď by nám potom hneď ináč sa vodilo. Ale márne, keď sme len chudobní a nevzdelaní, a bohuverni, nuž ľudia aj naši, hanbia sa za nás! Obdržali sme zase toto

Pozvanie.

Zmužili, verní voličia ľudáci **frašťáckého** volebného okresu vo **Veľkých Kostolanoch** dňa 29-ho júli 1900, v nedeľu o 3-ej hodine popoludní, na priestore kostolnom **ľudové shromáždenie** odbávajú s nasledovným programom:

1. Zahájenie predsedom. Hovorí: Zoltán Zmeskál, kraj. vyslanec. veľkostatkár,

2. O školstve kresťanskom a o výchove kresťanskej. Hovorí: Ferdinand Sándorfi. farár.

3. O úlohách strany ľudovej hovorí: Rytier Alexander Chwalibogovszky, veľkostatkár.

4. O revízii cirkevnopolitických zákonov hovorí: Augustin M. Brucker, farár frašťácký.

5. Záverečné slová predsedove.

V Veľkých Kôstolanoch dňa 14-ho júla 1900.

Riaditeľstvo.

Rozbor uhelnej bani na šedé uhlie v Malých Stracinách v Novohrade.

Vyšol v novinách dopis z Vyhieň o vyšzmienenej bani a čo odpoveď naň zase dopis od môjho spolujateľa F. K. jednajúci o tomže predmete zovrubnejšie, podajúc súčasne zprávu i o tvorení sa účastinárskej spoločnosti pričinením sa konsorciuma s udaním spolu aj názvu, kde by sa mali hlásiť tí, čo by sa súčasníť chceli na tomto podniku.

Na to prihlásili sa skutočne viacerí, čo vidno aj z odkazu redakcie «Kresťana» od 30. júna b. r. a následkom tejto zjavivšej sa zaujatosti a podnikavosti stalo sa potrebným predstúpiť pred et. slovenské obecnstvo so záklaným rozborom predmetu toho, ktorého každú položku možno dokázať a tak, kto dôveru nadobudne, nebude budovať na piesku, ani do lutrie sádzať, lež vkúpi sa jednou alebo viacerými účastinami za spolujateľa bani tejto a fahať bude z čistého zisku svoj podiel, ktorý na každú jednu účastinu padne tak, ako je to pri sporiťelných, železničiach, mlynoch atď.

Že sa v malostracínskom chotáre kamenné uhlie nachádza, vedelo sa síce dávno, lebo sa na niektorých miestach zvlášte vodných výmloch na porvch vyrezávalo; ba ľudia si ho aj na pálenie berávali, a pri prevedenej komassácii bolo zretedelne vypovedané, že ostáva vlastníctvom každého majiteľa pozemku; ale ďalej sa oň nik nestaral.

Akožto odborný baník, ktorý som svojho času nie len baňskú školu s výborným prospechom v B. Štiavnicí pod znamenitými učiteľmi odbavil, ale aj ako pri aerárnych baňach veľa rokov zamestnaný cvičený baník, mavše po vystúpení z komorskej služby i svoju vlastnú baňu na *antimon* v Dolnej Lehote vo zvolenskej stolici, upozor-

nený na zmienenu okolnosť, preskúmal som chotár ten základne a — keď som sa presvedčil, že sa tam ložiská uhlia nachádzajú — uzavrel som dňa 1. sept. 1896. roku s bývalými 86 urbarialistami írečítú kúpno-odpredajnú smluvu, ktorú aj dedina jako mravná osoba a tak i ev. cirkev i v mene školy podpísala ohľadom obecných, cirkevných a školských pozemkov.

Dľa tejto smluvy nadobudol som írečíté vlastné právo na tie ložiská šedého kamenného uhlia; ktoré sa pod 896 k. jutrámi gazdovských nemovitostí nachádzajú za 19950 zl. r. č. na čo som dal 500 zl. závdavkom: cirkev dostane osebe na svoje jutrá plochy tolko, ako z udaného obnosu na každé jutro gazdovskej plochy pripadne.

Táto írečítá smluva «kőszéneladási szerződés» potvrdená bola so strany stoličnej sirotskej vrchnosti v mene maloletých dňa 18. mája 1897. pod č. 9103/97. ár., so strany stoličnej správy v mene obce dňa 25-ho mája 1897. pod č. 342/97. k. gy., a so strany evan. cirkvy a. v. dňa 13-ho júla 1898. na seniorálnom konvente v B. Ďarmotách pod č. 1070/98. a 73. bodom zápisnice.

Sirotská vrchnosť a župánska správa vyviazaly však, že na stranu obce a sirôt prichádzajúcu náležitosť mám složiť, ešte 1000 zl., ktoré som pod č. 11.427/97. aj skutočne složil. Takto sa stala smluva právoplatnou a nezrušiteľnou; ostatných 18450 zl. kúpnej ceny má sa složiť v istej dobe, závisiacej od odpredaju určitej kolkošti uhlia.

Na základe takto potvrdenej smluvy žiadal som udelenie baňských polov dľa baňského zákona; lebo trebárz sa v celom chotáre môže doluvať, predsa pre baňský poriadok musia byť vždy prísno určené a vymerané polia do práce a vydolovania vziaté. — Dňa 30. októbra 1897. roku previedol teda pán Julius Štempel, hlavný uh. kr. baňský kommissár z B. Bystrici na tváre miesta prebliadku a uhodnovernený bol zemevid udelených mi polov so strany baňskokapitánskej vrchnosti, slúžnovského úradu, obecnej vrchnosti a mňa, a pozdejšie dňa 18. februára 1898. pod č. 615. vydaná bola mi údelná listina na 360.931 $\frac{1}{2}$ m² plochy baňského pola, na ktoré, názov sv. Štefana kráľa nosiace pole, narazil som jednu vývoznú zdolňu, a jednu dedičnú zdolňu, poprekrižujúc ložisko viacerými priečnymi zdolňami ku prieskumu polohy, hrúbky a šírky určenými. Tieto zdolne spolu s dedičnou majú do 1000 metrov zdĺžky. Táto poslednia slúži k odvádzaniu vody, prevetrovaniu a vyvážaniu.

Na základe tejto údelnej listiny zapísalo sa vlastné právo pri baňsko-bystrickej u. k. súdnej stolici sťa baňskej pozemnoknižnej vrchnosti dňa 7. apríla, 1898. pod č. 31. na moje meno stranivá štyr dvojnásobných baňských mier 360.931 $\frac{1}{2}$ m² plochy obsahujúcich, a síce na strane A. 699. B. 701. a C. 705. baňskej 1887. zavedenej polohoknihy, ktorou závierkou sa i zemevid i údelná listina opatřila.

So susednými obcami, ako je Žihlava, sv. Peter atď. spravil som tiež slovo a podával som závdavky.

Medzitým hlásila sa košicko-somodská účastinárska

baňská spoločnosť na kamenné uhlie za kupca, a dňa 19. júla 1897. uzavretou dočasnou smluvou v štyricatisícoch zl. bola ustálená kúpna cena, a spoločnosť na všetky strany rozvázala uhlie to, ešte aj do Temešváru a Veľkého Varadína. Ale Teodor Weisenbacher byvše tej spoločnosti predsedom, keď Deutschovci padli, nimi zavedené podniky zastaly a T. W. odstúpil sa do Ameriky. To bola Bánffyho doba nepožehnaná.

Dňa 4. mája 1898. požiadal som môjho starodávneho priateľa Franku Kabina — s ktorým sme za mladých časov v B. Štiavnici, v Hodruši a Vyhňách divadlá hrávali, za spoločníka, a jeho pričinením podporovaný zabezpečil som doluvanie aj na priestore zichyovského seniorálneho panstva divinskeho vlastnoručným listom seniorovým, daným v Želovcach zo dňa 26. mája 1898. ku čomu náš nestor, pán Michal Algöver, panský merník aj zodpovedný zemevid vyhotovil.

Medzi tým časom vždy viac a viac dozrievala u mňa myšlienka sriadenia baňskej účastinárskej spoločnosti a preto sme dali uhlie našich ložísk lúčebne preskúmať v krajinskom ústrednom lúčebnom ústave pri ministerstve orby, zkadial sme dostali zo dňa 27. mája 1898. pod č. 742. vystavené svedectvo o složitosti a horlavej spôsobnosti jeho, ktorá obnáša 3788.42% kalóriov. Je to horlavosť strednia ale, berúc do ohľadu to, že len malichernosť syrky (2.47%) obsahuje a tak bez smradu horí a železné nástroje: pece, šporáky, kotle a železo vôbec neruší, a bez zanechania všelijakej trosky do knota zhorí, je toto uhlie neúhonné, dobré a preto na okolí tak v domácnosti jako aj v dielňach obľúbené.

Behom tohoto vývinu zakúpil som dňa 30. júla 1897. od Ďura Baláza, hornieho, a Jana Filipa 254 □ siach obnášajúcu lúčku na hálňu (sosyp) a 28. augusta 1898. od obcí miesto to, kde som postavil bol baňský dom, zabezpečiac ešte 30. júla 1897. aj cestu cez pole ku bani.

Kým sa dielo takto dejepisne vyvíjalo, hlásil sa istý pán Anton Rudolf, baňský správca z Brembergu za kupca, bol v novembri 1898. roku podnik tento osobne prezrel a v liste odo dňa 22/XI. osvedčuje, že je to uhlie dobré, ktoré sa s úžitkom doluvať môže, a v liste zo dňa 19. decembra 1898. ponúkal za baňu sedemdesiat tisíc zl. r. č.

Avšak mne brnela ustavične v hlave len tá naša účastinárska spoločnosť, k utvoreniu ktorej ma aj pán hlavný baňský pôvereník akožto odborný znalec ponúkal, preto sme sa obrátili dňa 11-ho apríla 1899. na banku «Tatru», aby sriadenie tejto spoločnosti previedla a speňaženie účastín podujala. Ničmenej banka «Tatra» inam zamestnaná súc, nepřišla ku tomu a 20. dec. 1899. vrátila nám písma.

Samo sebou rozumie sa, že sa v bani ustavične pracovalo, uhlie sa doluvalo a kováčom do výheň, mlynárom do parných mlynov, do teheliň, do páleníc, do mlátiel, do cukrovárov a pre súkromnú spotrebu do domov rozvázalo a aj dnes rozváža; lebo sa v raz otvorenej bani dľa baňského zákona neprestajne robiť musí, aby sa nezavalila a život ľudský i cudzí majetok do ne-

bezpečnosti uvalený nebol; národnohospodársky ale, aby úžitok z podniku čerpaný a robotníkom zárobok, voziarom mzda zabezpečená bola.

Výrokom baňského úradu od 14-ho júna 1899. č. 1208. za plnomocného správcu a zástupcu bani spoločnickej uznatý a potvrdený byvše, vystupujem čo taký s prítomným pred verejnosť a po prednesení dejín podniku, kde nevystaly ani náruživosťami ľudskými: závišou, lakomstvom, zlobivosťou, lstou, falošnosťou, pomstlivosťou, podvodom, protivienstvom, neprajnosťou a násilníctvom i židovskou chytrosťou snuvané pletichy, intriky, nepriemnosti a mrzútosti, obznámim ct. obecnosť s geologickými pomerami kraja toho.

Na rozhraní zvolenskej a novohradskej župy na vidieku Modrého Kameňa vyčnievaly pred mnohotisícimi letami nebotyčné vrchy, ktoré boli pokryté pralesami. V dobe ukrutných povodní zmyly prívale všetkých mäkkých pôd z podstatných brál vrchov týchto, a náramnými vodami zmetené lesy ostaly zahlienené krajom mora, ktoré päty vrchov tých mylo, jako nám to nálezy p. Lunáčkove, na Strhároch ponachodené a zahlienené pozostatky morských rýb a živočíchov ukazujúce, dokazujú. Takto povstaly šalgótarjánske, ozdánske a iné kamenouhelné ložiská.

Po mnohých zase tisícich rokoch, keď vrchy opäť obrástly horami, opakovaly sa podobné povodne a sniesly dolu, čo sa sniesť dalo, a zaplavily zase hlienom, hlinou a pieskom. — Z príčiny tejto je celý ten kraj okolo B. Darmôt až ku Šalgó-Tarjánu len samý číry hlien, piesok a hlina, a tak aj chotár Malých Stracín a okolia je podobne tohto zoznamu složená.

Touto druhou povodňou uložené uhelné ložiská sú teda mladšie nežli prvou uložené a preto aj šedivejšie oproti tým černejším, tak rečeným zrelším. — Prvé ložiská ležia hlbšie zaplavené, tie druhé plitkejšie, preto sa tamtie musia srábať jamami, tieto ale zdolňami podne podohnatými. — Že v mstracínskom chotáre musia byť ložiská uhliá i prvou povodňou uložené tak, ako sa nachádzajú ložiská druhej povodne, to je isté; len tá hĺbka je otázna v ktorej ležia: tá môže obnášať aj do 200 metrov, dľa toho, jako vody kôru zeme nad nimi ležiacu kde viac kde menej zmyly a tak ich bližšie ku dnu pri niesly. — No naša baňa nachodí sa na ložiskách tej druhej povodne a hnaná je len zdolňami, ktoré v udanej rozsiahlosti spravené, mňa viacej tisíc zlatých stály.

Ložiská týmito zdolňami otvorené sú dvojité, ponad seba ležiace prevrstvené asi polmetrovým výplnkom; spodný peň (Flotz) je do 2 metrov zhrube, vrchný ale do poldruha metra, a je podoby šedej.

Na teraz otvorenom priestore, asi 15 katastrálnych jutrách, alebo 24,000 □ siahách nachádza sa takýto jednodajný uhel, a dľa učinenej zkúšky vydá jedna □ siaha 100 metrických centov uhliá, a tak teraz zrábaný peň činí 2,400,000 mc. Ničmenej otvorené sú ložiská aj na iných miestach chotára, na ktoré sú tiež narazené zdolne. A chotár zakúpený činí 896 k. jutár, zabezpečené chotáre dvarazy toľko.

Na vidieku tom našli sme aj vápenec na pálenie vápna potrebný, jaký sa v celom kraji nenachodí iba v Pliešovcach za hrebeňom to tých spomenutých rozhraných vrchov.

Najbližšia železničná stanica je Raroš-Sakal na lučensko-asódskej čiare, ktorá leží od bani na 11 kilometrov, lenže sa ide vždy dolu vrchom dolinou bez všetkých prekážok, a popri ceste možno nepatrným nákladkom spraviť či poľnú, či úskokolajnú, lebo aj riadnokolajnú železnicu, po ktorej sa plné vozne aj samy zguľajú do nádražia. Trovy z tejto dopravy neučinia ani 10 babiek na mcent. — Do B. Darmôt vedie dobrá najnovšie dohotovená hradska, po ktorej s plným vozom treba aspoň 3 a pol hodiny, s práznym na ľahko potrvá cesta 2 hodiny; keď ale človek dobre uháňa, príjde sa za 1 a pol hodiny.

Voziari dostanú od mcenta do B. Darmôt najviac 20 kr. čili 40 halierov, ale sa možno aj lacnejšie sjeďnať, keď ale gazdovia pilné roboty majú, je povoz dražší do B. Ď.; čo je však lahostajné, alebo si prezpoľní odberatelia sami chodia pre uhlie na svojich záprahoch, ktorý sa však do B. Ď. z bani odvieť dá, za ten platia si odberatelia tam dopravné, a popri tom ceny tie, ktoré sú na bani už známe t. t. I. 100, II. 60, III. 20 halierov.

Neni žiadnej pochyby, že sa táto III. trieda pri pálení vápna s dobrým osohom bude môcť zúžitkovať, lebo teraz v celom Novohrade soľva kde pália vápno. Ale sa bude môcť spotrebovať aj na dorábanie téru a iných bočných plodín s dorábaním šedého uhliá spojených. — Uhlie I. t. potrebuje sa povšehnú na kúrenie a varenie, uhlie II. t. pod kotle, III. t. ale do vyhní,

Ako sa z tohto každý nepredpojatý človek presvedčíť môže, neni toto žiadna pochybná lutria, lež celkom bezpečná vec, ktorá sa tým náležite odplatí, ktorí sa opovážia účastiny kúpiť, hocby niekto bol aj náklonnejší celé svoje imanie odniesť do Ameriky cez nejisté more, nežli ho vložiť do domácich baňsko-priemyselných podnikov. Keď sa tejto našej bane dostane obratného kapitálu na dostač, tak sa uhlie pri malej dorobnej trove bude môcť na ďaleko-široko rozvázať, lebo z R. Sakalu do Orosky stojí vagón len 8 zl. (16 korún), a šedé uhlie má vôbec dopravné výhody na železnicách.

Od konsoreciuma závisí, koľko účastin vypustí, ale toľko je predsa isté, že keď sa 2000 účastin po 100 korukách vydá a predbežne len stotisíc mc. sa odpredá, tak už 8% podiel nechybí, a okrem toho dostanú naši ľudia zamestnanie. Kto teda má ducha smelosti nech sa odváži stať sa účastinárom a prihlási sa na udanom mieste u prev. p. E. Šándorfiho v Budapešti.

Ignac Licko

starší, spolumajiteľ m. stracínskej kam. uh. bani a správca tejže.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Podáva: *Ján Straka.*

Z Podbiela N. N. 5 kor. 4 hal; zo Slovenskej Vsi N. N. 12 kor. 40 hal; Michal koskovič 2 kor; Ján Ba-

nyasz 1 kor; Maria Varga 1 kor; Ján Špitsko 2 kor; 2 kor; Ján Glamoš 2 kor; Katerina Moesony 2 kor; Anna Geleta 1 kor; Juraj Hanušovský 50 hal; Juraj Lingvarský 4 kor; Maria Hudran 2 kor; N. N. 4 kor; Julianna Faisz 2 kor; Anna Manya 2 kor; Ján Brošák 10 kor; Juraj Jurszky 3 kor; Z. Iglova: N. N. 100 kor; Maria Majten 80 hal; Maria Makinka 80 hal; N. Harajčík 40 hal; N. N. 3 kor; zo Spišskej Belej: Andrej Patáky 2 kor; Paula Palmaj 1 kor; Katerina Kovalčík 2 kor; Žofia Korš 1 kor; z Dolných Ružbach Levočsky pútníci 8 kor. 40 hal; Helena Seredy 6 kor; Ján Bucher 1 kor; Andrej Nagy 1 kor; Eva Repko 2 kor; Maria Dörner 1 kor; Ján Šofa 1 kor; z Lipjan N. N. 2 kor. 60 hal; Maria Knapik 1 kor. 66 hal; Terezia Dubrovsky 40 hal; Ján Madny 50 hal; z Košíc Michal Molnár 6 kor; z Teplicy viacerí 12 kor; Helena Blaško 1 kor; Anna Vidna 1 kor; zo Sóvara N. N. 20 kor; z Lubovní N. N. 11 kor. 50 hal; Anna Gajdoš 2 kor; Maria Soltész 10 kor; Zuzana Hever 1 kor; Maria Vavrek 10 kor! Maria Gutta 2 kor; Štefan Dubovinsky 10 kor; Maria Benko 1 kor; Maria Kukul 1 kor; N. N. 7 kor; Veriaci z Velkého Bobrova 24 kor; Verjaci z Lethanovec 19 kor. 20 hal; N. Kubice sbierka 21 kor; N. N. 22 kor; Gmrých Halaďej z Ameriky 130 korúny, z Biacovec (Spišska st.) Zuzana Kravčík 10 kor; Maria Jamnický z Iglova 80 hal; z Nevjorku (Amerika) N. N. 25 kor; N. N. 4 kor; Terezia Kolarčík 10 kor; Katerina Slezak Kurimjács 2 kor; zo Štiavnika: Józef Farbarek 4 kor; zo Sabinova Maria Novotný 4 kor; zo Žegri: Maria Vilček 2 kor; N. N. 5 kor. 84 hal; z Hrasty Anna Tabry 60 hal; Anna Kacvinsky 40 hal; Anton Hvizdos 10 kor; Richnavsky 2 kor; N. 2 kor; Žuzanna Koper 1 kor; Maria Bigoš 10 kor; Martin Kulišek 3 kor. 50 hal; z Košíc: Mihalik Barbara 10 kor; N. N. 12 kor; z Horných Repas (Spišska st.) Alžbeta Repasky 20 kor; zo Slovenskej Osi (Spišska st.) N. N. 10 kor; z Ameriky: Andrej Hritz 20 kor; zo Žakarovec Jozef Knapik 2 kor; zo Zakopča Jozef Tupiš 4 kor; Adam Černak 2 kor; Eva Štefanko 60 hal; Ján Sobek 60 hal; Michal Futoš 40 hal; z Ružomberku: Anna Hriný 2 kor; z Komjatnej (Liptov) Anna Zvoda 2 kor. 24 hal; zo Žiliny: Engelbert Turko- vič 2 kor; Ján Sviba z Budapeštu 15 kor. 30 hal; z Ameriky: Štefan Koperdak 200 kor; z Bobrova: Ján Košťalik 10 kor; z Lenartova: Michal Šebest organista 2 kor; z Ružomberku: Terezia Hattyan 10 kor.

Pút' do svätej zeme.

Napísal: *M. Rebetják*, klempiar.

(Pokračovanie.)

Ct. čitatelia budú sa snáď čudovať, že o jakom chráme tu hovorím. Nuž veru mali sme aj chrám pripravený, a velice skvôstne ozdobený na lodi. Bolo v tomto chráme 9 oltárov malých, a desiaty hlavný. Na hlavnom bola postavená socha krásna Prebl. Panni Marie, ktorú sme si doniesli so sebou. Za oltárom stála naša pútnicka zástava. Celý kostol kolom do kola samý

venec, samé utešené kvety. Nuž takto putovať, keď si človek aj chrám boží vezie so sebou, je ozaj radosť!

Keď sme sa už všetci síšli do opísaného nášho chrámu, začali sme spievať: «Wir ziehen dahin in heiligsten Ort». (Putujeme do najsvätejšieho mesta). Po odznení spevu začal kázať pán biskup *Maria Franc* o významnosti nášho pútu. Po krásnej kázni tejto modlili sme litanie a sv. ruženec a po modlitbách končili sme svoju pobožnosť spevom: «Maria sei gegrüßt». (Maria buď pozdravená). Slnko už zachádzalo, keď sme višli z chrámu. Večer sme už mali vtedy pripravenú, po ktorej každý bral sa na odpočinok, lebo predoslú noc nedalo sa nám spať na vlaku, nuž volne lôžko na lodi bolo veru každému vítané.

Na druhý deň ráno už o pol 5-ej bol som na povrchu loďe, kde našiel som už niektorých čo sa prechádzali sematam, hladajúc dáky ostrov, ale sme nevideli krome nepriehľadnej vody nič. O 5-ej začali sa v chráme sv. omše. Šiel som teda i ja svoju pobožnosť odbaviť. Toľko sme mali duchovných, že pri všetkých oltároch slúžil jeden z nich sv. omšu a to tak trvalo od 5-ej až do 9-ej. Každý deň o 9-ej bola slávnostná sv. omša, odbavovaná spomenutým už pánom biskupom. Pri tejto slávnostnej omši bola každý deň aj kázeň, taktiež aj po poludni pri slávnostne odbavovaných litániach. Naši matrózi nešetřili pušného prachu, lebo pri obúch týchto slávnostiach strielali veselo z kanónov.

Hneď po skončení sv. omše vyložil pán biskup prev. Sviatosť Oltárni a tak bola vyložená za celých 5 dní, čo cesta naša pomorná trvala. I nebolo predpísané kedy ísť do chrámu: jako ktorému čas doprial, tak šiel každý. Ale to musím vyznať, že chrám náš bol každý bož' deň aj každú noc vždy a vždy preplnení modliacimi sa pútníkmi. A tak sa nám čas pekne míňal, bo vždy našli sme si dáke zamestnanie. Jedni sa modlili, druhí sa prechádzali, iní odpočívajú; na jednom mieste bol tichý rozhovor, na druhom spievali utešené nábožné piesne. Volaktori aj domino hrali pre dlhú chvíľu, iní šli vypiť pohár piva alebo načúvali tie krásne muziky, čo nám každý deň hraly. Ja som v prázdny čas len tú našu parolod Poseidona zkúmal a prezeral zo všetkých strán.

Za celých 5 dní mali sme krásne počasie: jeden deň jako druhý. Čo celkom neobyčajnú zvláštnosť mora, musím pripomenúť ct. čitateľom ešte voľačo. Je to východ slnka. Na mori slnko vychodí akosi ináč ako na suchej zemi. Za včas rána vždy obdivovali sme ten krásny zjav keď slnko vychádzalo. To pekne začne sa tísnuť z mora čosi červené ako krv; a tisne sa pomaly vyše a vyše, až naraz vidíš nad vodou ohromnú zemegulu žeravo červenú. Keby mne neboli povedali, ani bych tuším nebol hneď nato prišiel že to je slnko. Za jedno, lebo bolo velice veľiké a za druhé, že človek sa mohol pekne dobrú chvíľu dívať doň, neslepilo nám oči. Ale ako to slnko vyše a vyše vystupovalo nad hladinou morskou, kamdiľ bolo menšie a jasnejšie, a dosť málo to trvalo, čo vzalo slnko obyčajnú svoju podobu.

(Pokračovanie nasl.)

Pút' do Paray le Monial-u, Lourdu, Einsiedeln-u a Wilten-u.

Odehod **24-ho augusta**. Cesta povedie na Viedeň, Linz, Innomosty, Einsiedeln, Zürich, Genf—Paray—Lyon—Toulouse—Lourdes a pri návrate na Wilten pri Innomostach. — **Do Jeruzalema a sv. zeme na 1-ho októbra**. Sprievodci: *Gedeon Dömötör*, farár v Budapešti II. okres.

Ceny:

Do Lourdesu	III. trieda	100 zl.
«	II. «	180 «
«	I. «	240 «

so 7 dňovým zaopatrením.

Do Jeruzalema	III. trieda	142 zi.
«	II. «	290 «
«	I. «	350 «

trvanie cesty 1 mesiac.

Vyzvanie ku predplateniu!

Máme česť prihlásiť sa všetkým kresťanským Slovákom, ktorým dobro ľudu kresťanského na srdci leží, by každý predplatil si na jeden dobrý, ridzokresťanský časopis. Treba nám povedomými byť všetkých udalostí a pohybov na rozličných stranách našich, aby sme sa zo všetkého poučili a potrebné pokroky vo vzdelanosti robili.

V Budapešti nielo ani jedného slovenského časopisu v kresťanskom duchu písaného iba jeden jediný: «Kresťan». V tomto časopise berieme ohľad na potreby nášho ľudu, a píšeme vždy srozumiteľnou rečou, aby každý s prospechom ho čítať mohol.

«Kresťan» je od dávna obľúbený u ľudu vodca kresťanských bojov, on smele pretriasa previnenie akýchkoľvek pohlaváčov a stoličných lebo obecných bašikov. I preto máme mnohé dôkazy, že «Kresťana» si tak obľúbilo obecnstvo, ako žiaden iný slovenský kresťanský časopis.

K tomu je aj predplatná cena čo možno nízka. Predpláca sa:

na celý rok	---	---	4 koruny
na pol roka	---	---	2 koruny
na štvrt' roka	---	---	1 koruna

Kto teda jeden v opravdu kresťanský, dobrý časopis by si žiadal, nech dlho nepremýšľa, ale nech hneď predplatí. Predplatiť možno v každu chvíľu. Prosíme vážne aj ct. predplatiteľov, by svoje podlžnosti zplatili. Ponevác nastáva nový polrok, preto pripojili sme ku 27-mu číslu poštovú poukážku. Ráče ju použij ku odoslaniu predplatku. Kto ale už vyplatené má, nech odloží si poukážku

a ju upotrebí až potom keď mu predplatok vyprší. Posielame totiž každému predplatiteľovi poukážku, aj tým, ktorí už zaplatili napred. Nech teda takí nemyslia, že žiadame od nich ešte raz predplatné.

Predplatiť nesmie sa ináč len na túto adresu:

«Kresťan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

BESEDNICA.

Lev a komár.

Smelý lev sa nezľakne
Nepriateľa žiadneho:
A ten komár hneď spadne
Aj od vetra malého.

Leva silu pre jeho
Kráľom zvierat voláme:
A komára slabého
Aj tá mucha doláme.

Lev jako nič rozotre
S nohou tisíc komárov:
Ani sa len neozre
Na tých biednych psotárov.

Lev je vzorom chrabrosti,
Symbol sily nezlomnej:
Komár zjav zbabelosti
Veľkých činov neplodnej.

— Synu milý, jestli si
Žiadáš v bojoch vytrvať
A za smelosť kedysi
Večné blaho v nebi mať:

Buď tak silný, jak ten lev!
V dobrom, čo ňa povznáša;
Ani rozkoš ani hnev
Nech ti tu neprekáža.

V tvojej odhodlanosti
Nech ňa nič neotruse,
Neohrozený v čnosti
Vytrvaj v každom čase.

Lež do hriechov páchania
Jak ten komár slabý buď!
Od veľkého zľakania
Nech sa trasia tvoja hrud.

Nehreš v živote celom,
Tak víťazstvo dosiahneš:
V dobrom byť keď sa levom,
V zlom — komárom dokážeš.

K.

Kolok od oznamov. Jeho veličenstvo sankcionoval návrh o zrušení kolku na plakáty, kalendáre od oznamov. Od dňa 1 júla nebude sa už platiť 30 kr. od každého oznamu, plakáty (reklamné cedula, rozdávané na uliciach, časopisecké prílohy) budú tiež osvobodené od jeden- dvojkrajciarového kolku, konečne prestane i kolok kalendársky, tak že kalendáre zhotovené tohoto roku na rok 1901, budú už bez kolku.

Zaoskova cesta ako žurnalistu (novinkára) do «Haagy» ku konferencii a ku porade štátov, ohľadom svetového a všeobecného a hlavne domáceho pokoja.

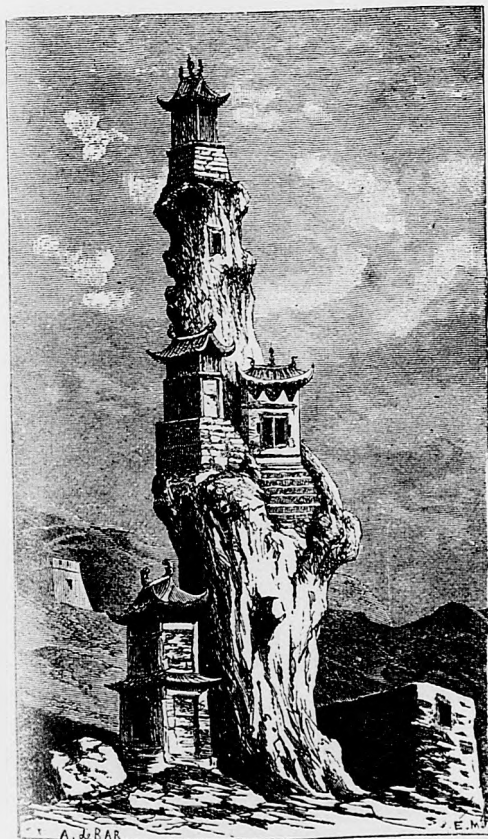
(Pokračovanie.)

Za dva dni sme sa už našli v Haage. Celé mesto bolo ozdobené so zástavami všetkých štátov, len naše domáce štáty nemaly žiadneho odznaku, šťastie že sme so sebou doniesli hasičskú zástavu. Samých pánov som videl so zlatými golierami a plné boly prsia ich so všeliakými rádmi. Moja kapsa žurnalistická sa len tak ligotala od gombíkov, všetko ma obdivovalo, lebo ani jeden tam toľko rádov nemal, koľko ja tých gombíkov. Krome toho som si aj ja zavesil medál, čo som v Bosni dostal uliatý z kanónov tureckých, ktorý keď som s citrónovou kôrkou vypucoval, až sa tak žiaril!

Tu ma jeden upozornil, abych si iný rád zavesil na prsia, lebo že taký rád nosí každý vandrovník opitý a zobráci, a že rytíri tohoto rádu sa po krémách bijú a po cestách váľajú! Máš pravdu kamaráto, odvetil som mu. Preto som si ešte dva nové rády zavesil: jednu veľkú hviezdu emajlirovanú, ktorú som na fašiangy pri «kotilione» dostal od kuchárky pána slúžného za výborné moje tančenie, a druhý rád zase, čo som dostal v strelnici žilinskej, keď som z manlicherky jednému pánovi z nosa muchu odstrelil, bez toho, že by bol ten pán «frčku» dostal po nosi. Takýto zriedkavý rád v Haage žiaden nemal. Mój domáco-štátny kabát, ktorý sice nebol z anglickej vlny: «hymalája» a «angóra» — ale z dobrej domácej birčej šedivej vlny, až sa tak žiaril od gombíkov na kapse a od tých rádov.

Anglický generál a veľposlanec lord Škreklofild z Afriky mesta Makého-Fingu, ktoré mesto Maký-Fing on od Búrov bol oslobodil, nás na konferenciu tú pokoja nechcel pustíť, lebo nás predstavili ako slovenských «búrov», ktorí vraj žiadame slobodu v našich domoch, čo «búri», alebo sedliaci ani len v Afrike žiadaf nesmejú, tým menej v Europe a ešte menej u nás doma pri slobodnom hlasovaní na ablegátov.

No čo tu veľ robíť? Amerikánsky

Obrovský strom v Čine.

Prechádzajúci sa s vtáky.

Čínský generál.

«Attašé»: Yanké-Dudlej nás pod bránou, kde sme čakali, potešil, že vysoká konferencia štátov nepojednáva o pokoji medzi manželkami a ich chlapov a svokrušami, ale že je tu na tento čas práve «Juri», ktorý súdil nad takým domácim pokojom. Na čo som ja od radosti tak skríkol: chvála Bohu! tu je «Juri», toho ja dobre poznám, sme spolu do školy chodili a sme aj pošušky, čo direktor nevedel, sebe u «červenej katuše» upijali. Tu je teda náš «Juri» ako sme ho

zvali! To sa mýlite — odpovedal nám «Attašé», to není taký «Juri», čo s vami píjal a ste ho Ďurim alebo Jurim volali. «Juri» je francúzske slovo a vysloví sa: «Žüri», to je jeden odbor z viac znalcov, ktorí súdia nad istými veciami a záležitosťami atď.

Aha! no to čo iného — odpovedal som ja.

Vy si písomne v krátkosti predostriete v niekoľko bodoch vaše prosby tomuto «Žüri»-mu, a on usporiada vaše veci, vyplní vaše predložené prosby.

Za ten čas, čo som ja s amerikánskym «Attašém» konferoval, moji kamaráti mi poutekali. Mal som predtuchu, že zaiste išli hľadať toho «Juri»-ho, ktorý tu má byť a keď je tu «Juri», že tu isto musí byť aj «červená katuša». Aj tak bolo; našiel som kamarátov v jednej šnapsovej putike, kde sa bili s anglickými kočiami. Špatná to bola pračka; šnapsové flaše ako kartáče lietaly po hlavách. Anglickí kočiši vyhazovali von z putiky na ulic mojich kamarátov a kričali: «šlovakišing, «Búri! and liberti?» Jeden z kamarátov vašej deputacie z okolia šaštinského najhoršie pochodil: angličani mu vybili oko s flašou. No, čo mu veľ povie žena, keď príde domov? Nešťastní vy Slováci — hovorim ja rozzlobený od hnevu — už ste museli zase piť tú pálenku po tých putikách, keď celkom vážne veci máme pred sebou? No aspoň ste dostali statočný Maký-Fing; tak treba!

V krátkom «ankete» sme složili nasledujúce «punkta» domáceho pokoja a odovzdali sme to «Yanke-Dudle»-jovi ku potvrdeniu kroz «Žüri»-ho.

1. Prv nežli by mala vypuknúť bitka medzi ženou a medzi mužom alebo svokrušou, musí sa najprv hladkou cestou diplomatickou o pokoji vyjednávať, a upotrebovať fajnový štýl diplomatický; ku pr. «no vidíš duša moja, Jožko môj drahý! už tri dni piješ v kréme a karty hráš, a poľná robota stojí, aj kone nemá kto opatrit!» «No! Te-

rezka! srdce moje milé! však vieš, že kto pracuje, musí aj piť, sa potúžiť.» Jožko môj! moja podpora! ba snáď «jesť» musí kto pracuje a nie tri dni piť! «Terezka! môj anjel pekný! však vieš, že kto pije, ten nejie a preto aj menáza môže vždy vystať, len nech nevystane «lénung» na šnaps, aby sa mohol udržať domáci pokoj!»

2. Svokruša má vždy zdržovať sa na neutrálnom území a nesmie žiadne ohnivé látky podpaľujúce lifrovať do repetíriek ženineho hnevu a nadávačiek, keď by muž z kantína alebo od reštauranta v noci prišiel domov, lebo to nemôže vedieť, či on tam nemal nejakú vážnu vec predkonať, k. p. koštovať, či špiritus zodpovie zákonom predpísaným grádom. A jestli by svokruša vzdor tomu zostala zradcom domáceho blaha a pokoja, tak ju treba ako Drajfussku deportovať do vyhnanstva na Čertovú síň.

3. Na hlavu, na jazyk a na nohy zoslabeného muža, ktorý chudák ledvá sa dotackal domov, s metlou, s kvasovou lopatou, s váľkom, s varechou bif sa zakazuje a jestli by on na bojišti padol a bielu zástavu prosby vytrčil, čo znak pokoja a že chce sa poddať a kapitulovať a žena by sa proti všetkým vojenským právam prehrešif opovážila, a ranenému mužovi ešte aj fúzy vytrhala a lica ako divá kočka s nechtami doškriabala: vtedy ona ztratí úplne slobodu a muž jej zase úplnú slobodu dostane, úradne sa rozsobášia a muž ako slobodný môže si vziať susedovú, peknú a mladú slúžku za ženu, za ktorú bývalá manželka tak ohnive žiarlivá bola na muža; ten najväčší trest ju teda zastihne.

4. Podobne zakazuje sa ženám neobičajnú a mimoriadnú zbraň užívať ako: petardy, šrapnelly a bomby z hrncov robiť, ich horúcou vodou alebo vápnom nabíjať a do chrbátov metať. Zakazuje sa tiež jazyky vyplazovať, nebezpečným gázom amoniakovým ktorý sa najviac vyvinuje v nočných nádobách, oblievať, čo je proti všetkým obyčajom civilizovaných národov.

5. Jestli by milosrdní bratia červeného kríža genfskej konvencie (u nás bratia z mokrej štvrti červeného nosa) takého slabého na hlavu a na nohy nevládúceho muža z bojišta krémového domov doniesli manželke pod opateru, aby ona tým milosrdným bratom nenadávala do korhelov, ako mužovi a neprevinila sa proti konvencii genfskej, a blahonosný spolok červený by nehatila v účinkovaní, keď si neeche raneného muža na hlavu na nohách sama domov doniesť.

O slobodných starých mládencoch, ktorí nemajú manželky ale len gazdine alebo klučiarky alebo na konversovanie tak zvané penzionované staré frajle vyslužené, konferencia pokoja sa nestará, lebo taký slobodný mužský, či stari mládenci, či vdovci sú svojim gazdinkám a klučiarkám a frajlám ustúpnejší, poddanejší, aj majú pred nimi väčší rešpekt, ba aj strach, a slobodu majú od tohoto pohlavia ženského konfiškovanú; preto aj sa nemôžu pred žiadnou konferenciou pokoja žalovať. V najhoršom páde musia skandále trpeť, pri ktorých takých mužských žiaden neľutuje á ženy najmenej, lebo tie sa tešia, keď kde ktorá z ich pohlavia môže mužské nohavice nosiť, a mužský musí s varečkou zasmažku pre seba miešať.

Toto sú naše punktá pokoja. Ale myslím, že ako konferencia štátov nič nevykonala, a vojny, vojsko, bitky a mordoviská národov zostanú len tak ako to od počiatku hriech navliekol; že aj bitky a nepokoje medzi manželmi aj napozatým zostanú. Umensif sa ale dajú kroz dobrú výchovu, mravnosť, kroz statočné konferencie vo svätých spovediach, kroz pravého nábožného ducha kresťanského a kroz čnosti, lásku, poníženosť, ustúpnosť poslušnosť a ukrátenie jazyka, čili mlčanivosť.

V Ševeningene, morských kúpeľoch blízko Haagy chcel som si dať banky stavať, ale ma odhovorili, že tam páni na brehu mora v piesku sa vyvalujú ako u nás doma na brehu potoka mangulice.

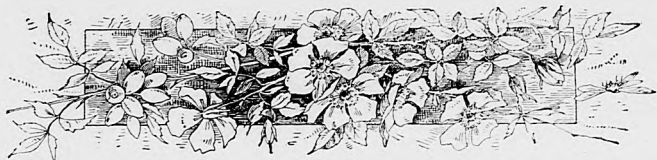
V Amsterdame som chcel diamantové fabriky pozreť, tu mi zase druhý hovorí: diamant ti ukáže aj zliechovský sklenár, keď si dáš sklenú tabuľku do lampáša zarezaf; že tam bych len videl toho Mórica Šarfa, ktorý v Tisza-Eszláre sa díval, ako si Esztera Šolmoši krky podrezovala. — Z Harlemu, kde samé tulipany dochovávu, kúpil som tri tulipany pre svokrušu.

Z Haagy som poslal aj jednu anzichtskartu pánu farárovi s obrázkom, kde namaľované bolo, ako mu ženy nadávajú, keď ich mužovia nechcú poslúchať, lebo v kostole kázal, že hlava v dome je muž a nie varečka, a že len vtedy si môže žena mužské nohavice natiahnuť, keď je muž ledakto a naničhodný — čo žiaden mužský ale uznať nechce.

Počúvame, že sa veľkolepe chystajú naše manželky nás privítať, pre tie punktá pokoja. Uzniesly sa, že upotrebia aj prázdne kanóny hinterláderky a nás nimi naplašif. Nech sa robí čo chce, i tak sme už na také manévry babské zvykli. Včul sa chystáme do Kristianie na interparlamentárnu konferenciu keď sme už v Haage.

S Bohom.

Svigor Zaosek, ľudový žurnalista.

CHÝRNIK.

Srbský kráľ sa ide ženit. 24-ročný kráľ Srbov Alexander Obrenovič prekvapil a rozbúril celú svoju krajinu. Bez toho že by bol voľakomu čo povedal, vyhlásil, že sa zaslúbil s dcérou Mašin-a mernika Dragou, teraz vdovou. Dľa ústavných zákonov ženba panovníkov má sa vždy predniesť i ministerstvu: Alexander ale dobre vedel, že by mu na to neboli pristali ani vláda, ani otec jeho Milan, preto konal samovolne. Draga Mašin-a je staršia o 10 snáď i o viac rokov nežli mladý kráľ. U Srbov nerobí žiadnu prekážku rod; merniková dcéra bude teda tak kráľovnou, akoby bola z panovníckej rodiny, aj potomci jej budú vládnuť právom dedičným na na trón. Celé ministérium Alexandrové ihneď zadakovalo a zadakoval telegrafične i jeho otec Milan za veliteľstvo armády. — Obecenstvo v Belohrade je síce ticho, ale neprejavuje žiadnym znakom svoju radosť. Nikto zástavu nevystřčil, nikto blahoželaf nešiel. Má sa za to, že tento chytrácky krok Alexandra zapričiní veľké nepokoje v Srbsku.

Konec pijáka. V Krompachu istý František Skrak v opilom stave do potoka spadnul a sa zatopil.

Smrť v kúpeľi. V spišskom Podolincu po tieto dni istý muž v opilom stave si sadnul do kúpacej vany, tam zaspal a sa zatopil.

Oheň. V spišskom Krompachu dňa 4. t. m. 28 domov zhorelo. Aj dve maličké deti o život prišly.

St'ahovanie do Ameriky šíri sa stále vo veľkých rozmeroch. V mesiaci máji odišlo z Uhorska s passmi 8134 osôb. A kolki bez passov!

Od horúčosti zblaznel v Pešti dňa 18. t. m. 41-ročný fabričný robotník Ján Kubský. V zúrivosti pochytil kladivo a pár ráz udrel sa po hlave; odviezli chudáka do blázince.

Rumunskí židia. Cez Bajú posledne precestovalo 300 rumunských židov, údajne do Kanady. Išli v troch skupinách, jedna z Braily, druhá z Bukureštu, tretia z Galacu. V Baji židovská cirkev dala im 50 kilo pečeného mäsa, 250 kilo chleba a 10 litrov páleného. Dľa «P. H.» v galackej skupine nachodí sa 11 židov, ktorí dobre vedia po maďarsky a sú aj uhorského občianstva vraj. — Toto znie trochu podozrive.

Hülsner «zblaznel». Časopisy to dávno predpovedaly, že sa tak stať musí. Teraz dozvedá sa «D. V.» z Prahy, že Hülsnera vyhlasujú za pomätenca. «Štyria súdobní lekári uznali ho za normálneho a piaty, židovský lekár, teraz to dobrozdanie korigoval? Ešte to nemôžeme verif.»

Falbove proroctvá. Kapitán Reinek vypočítal, že zo 65 Falbových predpovedaní splnilo sa len 14, 19 len zpolovice a 35 že solhalo. Z kritických dní splnilo sa 7, do polovice 7 a 10 vystalo.

Samovraždu, akej nebolo, spáchal kanoniersky poddôstojník (Geschützvormeister) vo Lvove. Nabil totiž kanón slepým nábojom, postavil sa pred rúru, potiahol šnórku k tomu cieľu pripravenú, výstrel zahrnel a roztrhal vojaka na kusy. Hlava, odtrhnutá od trupu, odskočila o niekoľko krokov.

Originálny oznam uverejnil úradný časopis mesta Urachu; zneje: «Dňa 17. júna ušla mi manželka a dňa 21. moja dcéra. Prosím úpenlive tých šťastných, ktorí ich najdu, aby si ich aj podržali. — M. Weber v Sandene pri Novom Ulme.»

Veľké železničné nešťastie udalo sa 7 verst za Varšavou. Do viedenského osobného vlaku, jachajúceho z Varšavy, vrazil druhý osobný vlak. 4 ľudí vytiahli mŕtvych z rumov, medzi nimi spolupracovníčku «Gazety Polskej», Teofilu Gadomsku, a 33 osoby utrpely rozličné, zväčša fačké úrazy. Osem vagónov sa dodrúžgalo.

Ženy poslancov v Pekingu, keď videly, aké nebezpečie im hrozí, zaopatřily sa vraj vopred jedom. Predpokladajú, že zahynuly, považuje sa za isté, že v svrčovanom okamihu užily jed, aj ich dcéry, aby za živa nedostaly sa do rúk boxerov. Žena a dcéry ruského poslanca Giersa že šťastnou náhodou ešte v máji z Pekingu odišly.

Výbuch nafty. Z Viedne sdeľujú, že následkom veľkej horúčosti, aká teraz tam panuje, v rafinerii nafty vo Florisdorfe vybuchol kotol s naftou. Múr a strecha nad kotlom ostaly následkom výbuchu rozbité a dvaja robotníci utrpeli rany.

Anglická humanita. O účinkovaní anglických lekárov na bojišti v južnej Afrike sdeľujú z kruhov švajciarskej ambulancie z Jahannesburgu. «Prekazili sme mnoho

amputácií. Anglickí lekári amputujú všetko. Čo gulky Boerov neskaličily, to nahradily nože anglických felčiarov. Srdce zabolí človeka, keď vidí tie ohromné massy ľudí o jednej ruke alebo nohe, ktorých posielajú domov ako invalidov.»

Ztraty Angličanov na bojišti v južnej Afrike. Anglická vojenská správa uverejnila soznam ztrát od počiatku vojny až do dňa 7. júla. Dľa toho výkazu padlo 255 officierov a 411 vojakov, na rany umrelo 70 officierov a 625 vojakov, zmizlo alebo v zajatie upadlo 59 officierov a 1927 vojakov (Vysvobodení zajatí nie sú vzatí do tohoto počtu, potom ani tí, ktorí ranení alebo chorí ležia v anglických nemocniciach v južnej Afrike), v zajatí umrelo 1 officier a 84 vojakov, na rozličné nemoce umrelo 137 officierov a 4398 vojakov, náhodou prišlo o život 68 vojakov, konečne domov ako invalidi navrátilo sa 916 officierov a 19.742 vojakov; všetky ztraty do dňa 7. júla obnášajú teda 30.693 mužov, a síce 1438 officierov a 29.255 vojakov.

Oheň bol po tieto dni v Mošovciach; zhorelo 8 humán.

Testament väzňa. V trestnici göllersdorfskej umrel istý Jozef P., ktorý bol kedysi sluhom vo viedenskej záložni, odcudzil peniaze a bol posúdený na dlhší čas do trestnice. Tam ochorel a umrel. Málo pred smrťou zdedil 18.000 korún a tieto testamentárne poručil viedenským nemocniciam. Rodinu vydedil, lebo nemilosrdne chovala sa proti nemu, keď bol v biede.

St'ahovanie židov. Z Bukureštu oznamujú: Rakúsko-uhorské posolstvo sdělilo rumunskej vláde, že všetci židovskí vysťahovalci, ktorí nemajú direktné biliety do Hamburgu, Paríža alebo do Londýna, budú z hranice do Rumunska zpät poslaní. Následkom toho rumunská vláda upravila vrchnosti vydávať passy len takým židom, ktorí preukážu direktné cestovné lístky do spomenutých miest.

Židovská drzosť v Haliči. Gymnasiálny professor Zaluski v Jaroslave je terčom židovskej nenávisti, lebo smele prejavuje svoje kresťanské smýšľanie. Nedávno večer o 11. hod., keď išiel domov, napadli ho zákerníci a fažko ranili. Osmich podozrivých židov uväznili.

Púť na Mariu Bešňu. 14-ho augusta tohoto roku pôjde processia z chrámu p. p. Františkánov (IV. okres) na Maria Bešňu. — Tí nábožní veriaci, ktorí chcú účasť vziať na tomto sv. púte, nech sa dostavia do chrámu pp. Františkánov 14-ho augusta ráno o 6-ej hodine. Po sv. omši sa v mene Božom pohneme. — V Budapešti 8. júli 1900. A. Rösler, spevár.

Vydržať v 25-ročej namáhavej práci, je nielen požeňnaním Pána Boha, lež — nakoľko prešlý ten čas sa užitočne a cieľuvedome spotreboval — je to aj osobnou zásluhou. Že Vincenc Možný, prešporský organár pri požeňnaní Božom statočne si zastal jemu patriacú časť, to dokazujú početné podakujúce osvedčenia jemu prislúchajúce, pri čítaní ktorých jeho vnútorná spokojnosť vždy posilňuje sa, lebo z nich toho čistého presvedčenia si

čerpá, že život jeho aspoň v jednej generácii nepominie sa bez stopy.

Vyššie sto nových organov zostavil neustalý majster a kolké popravil, keď o tom bola reč, by staré diela novým životom obdaril; a kedykoľvek dal sa do prekonania umeleckej opravy, vždy ju ku radostnému prekvapeniu odborných znalcov a laikov previedol.

Dňa 9. t. m. uplynulo 25 rokov, čo výtečný majster skromno síce, ale tým významnejšie započal svoje blahodarné účinkovanie a z tejto príležitosti i my chopili sme pero, by sme na vonok znak dali o tichom účinkovaní majstra. Vincenc Možný, do povahy berúc jeho bohaté skúsenosti, dnes je viac hoden, nežli kedysi, bo teší sa dobrému zdraviu a ducha činnosti neutralil. Na mnohé letá zdravia!

Povďační ľudia nachodia sa ešte i v dnešnej dobe. Tak jesto mnoho osôb, ktoré od choroby svojej skrze Müllerov duplovanom-magnetický križ ači hviezdu oslobodené sú, ktoré výraz dávajú radosti a povďačnosti svojej, a vynalezcovi čo len v pár riadkoch svoje uznanie vyslovujú. Tak dnes máme nasledujúce riadky po ruke: «Ctený Pán Müller! Ja dlhý čas trpel som na lúpanie ľavej nohy, na bezsnivosť a klopania srdca. Náhoda ma oboznala s vaším elektromagnetickým križom. R. B. Nr. 86967; kúpil som si jeden za 3 zl., 12. júli roku 1899; odkedy ho nosím a upotrebujem, je po mojej chorobe. Preto pokladám si za povinnosť, Vám moju najúprimnejšiu vďaku vysloviť s tou prosbou, by ste mne ešte jeden taký križ, pre môjho priateľa V. H. — tú istú chorobu majúceho — sem poslal. S úctou Martin Neu, hostinský v kantíne, Budapešť Rettek-ulica, kasáreň». Preto odporúčame všetkým trpiacim na lámku, lúpanie, záduch, bezsnivosť hučanie uší, padúcu nemoc, by sebe jeden aparat, ktorý len 3 zl. stojí, od pána Müllera Budapešť V. Kalmán-uteza, Nr. 20 objednali.

Zavedenie sladovej kávy, ktorá asi pred desiaty rokmi sa objavila a dnes takmer po celom svete rozšírená jest, vykazuje stále blahodarnejšie výsledky pre zdravie a národohospodárstvo. Nemožno ani oceniť, jaká úspora peňazí a jaké povzbudenie zdravia a síl, týmto zdravotným domácim nápojom, ktorý firma Kathreiner teprv všeobecne zaviedla, docieleno bolo. Nenie zaiste ďaleká doba, keď Kathreinerová sladová káva Kneippova, či už jako najlepšia prísada k zrnkovej káve, alebo tam, kde zrnková káva lekársky zapovedaná je, i čistá používaná súc, v každej rodine sa udomácní. Každéj hospodyni možno blahopriať, ktorá toto dôležité zlepšenie nášeho domáceho nápoja ku blahu svojích príslušníkov zaviedla, alebo zavedie a prevádzať bude.

Jeden znamenitý liečivý aparat. Dvojnásobný elektromagnetický križ ači hviezda N. B. nr. 86967 má, ako už mnohokrát dokázalo sa, výborný účinok. Máme dnes vzťahom na podivné liečivé účinkovanie jedno svedectvo po ruke, ktoré osmelujeme sa uverejniť: «Blahorodenému pánu Müller! Váš láskavý prípis obdržal som a som smelý odpovedať na otázku: Ja nosím elektro-

magnetický križ nr. 86967, odkedy mi ho vaše Blahorodie dalo, neprestajne. Citím sa mocnejším a veselším. Pán Gejza Boldog, ktorý už 40 rokov na padúcu nemoc trpí, cíti sa značne lepšie, nápady sú uňho kratšie a slabšie. Pán Steinhibel necíti už 10 dní po nosení vášho aparátu žiadne boľasti, má sa o mnoho lepšie a spí lepšie. Pán Štefani, ten starý pán na lámku trpiaci cíti sa tiež značne lepšie, a málo boľasti má. Vašej priazni odporúčajúc sa a najsrdečnejšie vďaky vyslovujúc, ostávam s úctou J. Khoós, kňaz v Budínpešti». Preto možno dvojnásobno-elektromagnetický križ, ktorý u pána Alberta Müllera v Budínpešti V. Vadász-uteza 42/a je dostať všetkým odporúčať, ktorí na lámku, lúpanie, padúcu nemoc (epilepsia), záduch, hučanie uší, ďalej na všeobecnú chorobu čuvov a pozbavenie síl trpia.

DOPISY.

Zo Zvolena.

Slavná Redakcia!

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Prosím úctive o uverejnenie a napravenie mojich pár riadkov.

Sdeľujem na krátko, že tunajší, pri uh. štátnej železnici pracujúci robotníci zadovážili si cirkevnú zástavu pre chrám rim. kat. s obrazom Preblahosl. Panni Marie a sv. Jozefa. Vďaka a večná odplata od Všemohúceho tým robotníkom, ktorí tak šlechetne smýšľajú a nie sú nasiakli žido-diabolským socialismom. Ku posviacke zástavy tejto vyhľadávali si krstnú matku a temer bez výsledku. Lebo tunajší páni železniční sú zväčša židia a jeden, železničný to úradník je kalvín, ktorý aj zabráňoval vyberať milodarv na zástavu. Nech mu to slúži na česť, my tým viac sa tešíme, že so svojim nekresťanským zákazom ostal v hanbe.

Naša kat. mládež usporiadala si letnú tanečnú zábavu v prospech založí sa majúceho kat. čítajúceho spolku. Ale hneď sa zlý duch podstrčil v tejto šľachetnej veci rozbroj a prekážky robí. Bol to diabol s rohami nie síce na hlave, ale pod nosiskom. Tento fúznáč zapomenul na to, že sedí teraz na poschodí za kapitulske peňaze. Ponúknul sa do zábavy, že bude okolo zkladania spolku na pomoci. Ale na jaký spôsob? On silou mocou chcel nabrať do spolku inovercov, vlastne židovských úradníkov, lebo že sú to všetko dobrí hazardisti preto, že aj neho učia maďarčine. Na mestskom dome uzavrelo sa, že prosbopisy a plakáty pred obecnosť dajú sa robiť v troje reči: maďarskej, slovenskej a nemeckej, lebo obyvateľstvo je rôznej reči. Ale diabol nosato-rožkatý začal škrečať, že to vraj panslavismus. A to škrečal on, ten výchirný maďar, čo sa naučil od židov iba «olásolgájo, kirem sipen a kesenek alášok.»

Nuž potom aj tak urobili: zápisnicu napísali jako cheeli a dali na základé tej pozvánky a plakáty len po maďarský vytláčif. Od Slovákov iba čo peniaze sobrali, potom im ukázali figu. No nech Boh sám súdi o tom; my len to si vyprosíme, aby nás taký novomaďar za panslávov neoznačoval a to tým menej, lebo že on sám ešte do nedávna za pánsláva rozhlášený bol.

Rád by sa opýtať celého sveta statočného, kto je teda vernejší sv. Štefanskej korune a vlasti uhorskej, tiež Habsburskému trónu; či my katolíci slovenskí, alebo novomaďari s neporiadne vypínajúcim sa nosom a s krivicami pod bruchom? *Mešťan.*

Z Prievidze.

Dôstojný Pán Redaktor!

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

V 10. čísle «Kresťana» čítali sme peknú charakteristiku pána prievidzského slúžného Filbergera a je to veru opravdový opis jeho osoby a mravov, a pretože ste v tejto charakteristike medzi inšími jeho peknými kúskami aj jeho pokračovanie pri voľbe rektora piaristického pána Jána Rózsahgyi spomenuli, tak vás dozaista interesovať bude, čo bol výsled našej apellácie proti tej nezákonnitej voľbe toho Bánffyckého huszára.

Stoličný výbor (közigazgatási bizottság) voľbu špatne zničil, vo veľkom odôvodnení Filbergera špatne znosil a ho aj na úradné karhanie (dorgálás) odsúdil.

Ale čo to chosňa, ten človek jako pes, keď padne do vody, z vody sa strasie, tak aj on sa všetkej hanby a potupy strasie.

A ešte to vyprával, že sa on o takú sentenciu z výborom vyjednal — až keď dostal úradné karhanie — potom mlčal.

Věuť zase najnovší skutok vám chcem sdelif.

Má tento pán jednu chudobnú rodinu v Prešporku, tam jest jedna dcéra, ktorú chce vidaf; pretože ale nemá peniaze, nemá pytačov, teda čo zmyslel pán Bánffyhusár hazafik? Povedal diviackému notárovi, aby to dievča vzaí, že ho preloží na lepšiu stanicu. — Dictum factum, pán notárius Gyuresó pristal blind a prešiel z diviackej stanice na rudňanskú a pán zelený Filberger ho aj zaviedol do Prešporku, kde sa aj zaslúbili s jeho rodinou. Lenže aj Gyuresó má svoj rozum; keď už bol vyvolený v Pruskom, povedal že to neni taký notariat z ktorého by mohol vydržať v Prešporku vycvičené dievča, a začal curgať — to sa vydela hanba pánu slúžnému — jednal sa ďalej a povedal Gyuresovi, že až ostane v slube, ešte mu dá lepšiu stanicu, a aj tak sa stalo. Věuť ho teda usadil do Valaskej Belej pod tou conditiou, že si vezme jeho rodinu; teda u nás v nitriansku už notáriušské štácie sa budú predávať — to je veru pekná morálka. Eud, ktorý notáriusov platí, toho sa ani nepýtajú, či chce jedného lebo druhého notára, ale mu dajú na krky bárskeho, nech si len vezme rodinu slúžného.

To len neni v zmysle Széllého «jog törvény és igazsága». Veru aj tu by bol potrebný pán Kaffka, aby s takýmito ľuďmi poriadok urobil.

Pán slúžny si mnoho dovolí — lebo sa on opiera na to, že na brata vicišpánovho kortešuje — však ale je to daromné, náš ľud neni taký sprostí, aby sa dal od takéhoto človeka nahovorif, však mu on slúbi, ale keď z jeho izby výnde, tak sa mu vysmeje a ukáže mu fiku.

Daromné jeho podlizovanie darmo čo sa na posmech obracia. *Prievidzan.*

Mihalovo.

Vážení Pán Redaktor!

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mihalovo patrí medzi tie šťastlivé a zriedkavé obce vo zvolenskej, kde nebolo posavád žida. Toto trápilo veľmi zvolenských kazárov, oni si starodávne právo tak ľahko z ruky vydreť nedajú. Stoj čo stoj, v každej obci musí byť žid, ináč by už ani náš sedliak neumrel, ba za hriech a nevzdelanosť by pokladal, keby nemal v obci icika krčmára. Komu že by nosil ťažko zarobené groše. I náš sedliak vie, že sedliak peniaze mať nesmie, len žid. A potom komu že by nadával do veľkomožných? Žene nie, tej nadá: ty stará somarica; učiteľovi a farárovi: tolko a tolko tým . . . do matere, keď nás o žida pripravil.

Ale k veci. Mihaloveci nemali žida, i ľuto to bolo kazárom a aby sa vypomstili, jedon ešte v zime 1899. ich ošťastnil, a trčí tam až po dnes; nijak sa nechce dať vytisknúť. Kúpil si ten istý icik v tej maličkovej obci domček, a otvoril si maličký «gšeft» t. j. krčmu, a tak teraz čo je tam náš človek kresťan, za krčmára už od dávnejších čias, tak ho chce tento icik hubif.

Ja síce píšem to len na výstrahu obciam, aby nepúšťaly židov do obce, bo ľahko príde, ale ťažko ho vydúrif. A s takými kresťanmi, ktorí chcú týmto kazárskym požehnaním z hrabivosti dedinu zaplavif, ani sa neshováráme.

Značím sa s hlbokou úctou váš ponížený sluha

Jozef Čellár, cestujúci na dvojkole.

K našim obrazom.

Súdne pojednávanie v Číne netrvá dlho. Vypočujú stránky a svedkov, a vyhlásia výrok, aj ho hneď exekvujú. Mužským prisúdia palice a dereš, ženským zachá. Odsúdenie na smrť len privolením cisára má platnosť. Ale dajú sa čínski sudcovia dobre podplácať. Na obrazi vidíme za stolom mandarína (tolko ako asi slúžny) a okolo neho radeov. Pred týmito sú obžalovaní, ktorí musia na tvárý padať.

Obraz generála by ani neprezradzoval, že je to vojak. Ale odev ukazuje, že ho veľký pán musí nosif.

Ti pandrláci s kliečkami sú zbožnovatelia spevu vtáčieho. Nuž aj na prechádzku si vlečú so sebou vtáčka aby sa s ním zabávali.

Obrovský strom nachádza sa v dedine Li-Čian Pa. Vnútri je prázdny a sú v ňom schody ku tým trom kapličkám, ktoré na strome vystavili. Nuž musí to byť skutočne obrovský strom.

Pút' do Lourdesu, ktorý farár *Dömötör* na 3-ho augusta vieš mienil, z čiastky pre nedostatok prihlásivších sa, z čiastky pre slávnosť 900-ročiu uhorskej katolíckej cirkve odročí sa na **24-ho augusta**.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecestvo, že temer všetky ceny sú v korunovom mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·20—7·90 kor., peštianska 7—7·70 kor., z Bážky 7— kor., banátská 7·10 korún.

Raž: 6·25—6·60 kor.

Jačmeň: na krm 5·60—6·10 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Ovos: 5—5·30 kor.

Kukurica: 5·50—5·70 kor.

Proso: 5—5·30 kor., všetko po 50 kil.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	27·30	26·10	24·50	23·40	22·50	21·—
		6	7	7½	8	
		19·50	17·—	15·80	11·80	

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·60 korún.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 7—7·25 brnavá 7—, pestrá 5—, drobná 8—8·75, cúdená —. *Hrach:* 10—12—, lúpaný 18—, *Šušovica* horšia 11—, lepšia 18—, *Mak:* 23—24—, všetko po 50 klgr.

Semená: Červená ďatelina nová 75—80—. Lucerna 64—66—, všetko 50 klgr.

Sviňská masť 58.—, Slanina ³/₁₀₀ —47—, ⁴/₁₀₀ 18·50—, udená dobrá slanina 54—55— po 50 klgr.

Lekvár srbský transito 14·75— po 50 klgr.

Petrolej trojkřížový 47—, dvojkřížový 42·50 za 100 klgr. netto.

Olej repcový 75—76— za 100 klgr.

Spiritus odaný rafinovaný 116·50—, denaturovaný 37—39—.

Remeň: funtovice k. 154—160; terey prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; telaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. —; tažené k. —.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Spisy redakcii zaslané.

Ružencová knižička. Albána Stolza, myšlienky o žoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. storočia svojim nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XII. číslo 4. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mariacella v Stýrsku. Opísali Frant. V. Sasinek a Rupert Reháč. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novín» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitzu. Cena 20 halierov.

Litanie loretské. Výklad litaní. Krásne vystavená knižička s obrázkom. Strán 52. Cena bola 26 kr., teraz 26 halierov.

Odkazy redakcie.

S. B. Košice. 20 čísel pošleme.

P. E. Filkorn. Srdečná vďaka za to, že nezapomínate na nás. V budúcom čísle.

Mešťan. Dopis sme opravili. Myslíme že tak bude dobre.

Hornoliptovečan. Až v budúcom čísle.

Vp. J. V. v L. T. V budúcom čísle mileradi uverejníme. Úfame si, že článok ten docieľi zdaru bárs terajšia čiast' roka je nie veľmi príležitá k tomu cieľu.

P. M. V. v Tibáne. Odkaz poštarov si dobre uschovejte. My nevieme nič o tom, že by bol «Kresťan» vykázaní. Urobíme svoje. Bánffické hlúposti nikto nebude trpeť.

Cz. J. v Sv. An. zbytočné čísla nemusíte nazad poslať, dajte ich druhým. Bude vám len jedno chodiť. Dopis len krátky pošlite.

P. B. v Št. Domáceho lekára podáme zase čo najbližšie. Proti «črevným nemociam» poradiť? to takto nemožno, bo nevieme čo sú aké. Síce nežiadajte, by sme na každé dotazy takéto obsirne odpovedali.

Baník. Prečítajte si v tomto čísle Ličkov článok, ten vám a iným všetko vysvetlí. Za účastinárov sa prihlasujú. Či aj chudobní ľudia? Aj, ale roľníci tuším len dvaja ešte.

P. N. A. Béles, Mosód. Musíme to pohľadať v tlačiarňi. Nič nevyhráte pravotou, iba nadužívanie vášho mena by snád mohlo byť predmetom obžaloby. Odporúčame: zabudnite na pletky dľa prislovia: rozumnejší ustúpi.

Založeno r. 1848.

Založeno r. 1848.

závod Emmanuel Leipniker a Julo.

Budapešť, VII., Károly-körut 15.

Odporúča svoj bohato zásobený sklad na strižný plátenický, norinbergský a drobný tovar.

Potrávnym spolkom podáme znížené ceny.

Dielňa na varhany (organy)

Vincenca Mozsneho, v Prešporoku

(Stefánia út č. 29. vo vlastnom dome).

Odporúča sa ku shotoveniu rozličných kostolných varhanov dľa najnovšieho sústavu.

Hotové varhany vždy sú k dostaniu.

Opravy za najlavnejšie ceny sa prijímajú a pri ručení sa vyhotovujú.

Poriadneho, spoľahlivého učňa hľadá

JÁN VNUK,

kováčsky majster

v Kysuckom Novom Meste (Kiszucz-Ujhely).

OZNAM.

Prepositury novomestkej patriace

mlýnya síce v **Pobedíme**, v **Bašovciach** a dva v **Novom Meste n/Váhom** (nitrianská stolica) dajú sa do predaju. Jak by ale mlýny v **Pobedíme** a v **Bašovciach** odpredať sa nemohly, dajú sa len do **árendy**. Ti, ktorí skutočne vôľu majú mlýny odkúpiť, nech svoje písomné **offerty** oddajú u pána**Ludvika Javorku**

advokáta

v **Novom Meste n/Váhom**.**Oznamy**

pre naše noviny výlučne

len vydavateľstvo

KREŠŤAN-a

≡ prijíma. ≡

Piešťanoch!Kúpeľnom mieste (železnica loco) **sa jeden Dom s veľkou ovocnou zahradou odpredá**, kupec keď sa pilno obráti aj šank recht by obsiahol. Adresa u Redakcie.**Do pozornosti****pánom roľníkom!**

Každoročne objednávate mnoho hospodárskych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem, ktoré Slovákom a kresťanom nežičia. Stroje sú obyčajne z ďaleka, drahé a v mnohých pádoch plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **dokonalé, solídne a trvácne hospodárske stroje**, — lebo príslovie je: čo je **dobré**, je i **lacné**, — nech sa obráti na nižepodpísaného a žiada si cenník jeho hospodárskych strojov. Tento sa mu dopošle zdarma a franko. Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší, nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.**Michael Treskoň,**strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v Bytči (Nagy-Bittse).

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda

R. B. N. 86968
uzdravuje a roz-
vesel'uje, za čo
dobro stojíme,
pri lámke, zá-
duchu, bezsni-

bl'adosti, migréne klopaniu srdca, boleniu hlavy.
opilepsii, závratu a iných chorobách nervov,
I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom
odstránené.

vosti, hučaniu
ucha, ischli,
zlom slychu,
nervosite, ne-
chuti po jiedle,
boleniu zubov,

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo,
že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý
na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v
Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická
hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej
liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý
človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní
nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič
nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti
a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách
zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo
s vopredným poslaním peniazi rozposiela hlavná ústredná
predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadasz-u. 42. M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným
rheumatickým chorobám, proti trhaniu, bolesti nervov, picha-
niu, boleniu zubov atď. Účinnosť je istá a chytrá, obyčajne
po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena
fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s
vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom
výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostried-
kom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli,
somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute,
pri zachrípnutí atď. Vela vďakočinení potvrdzuje istý výse-
dok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky
na prábu 1 koruna.

Krv čistioce pilulky temešvárskej mestskej
lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne
učinkuje bez toho, že by prameňom krčev bola, alebo aj
v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky
odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute,
pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých
chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42
halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vypróbované a za výborné uznane
prostriedky dostať jedine v temešvárskej
mestskej lekární, a len vtedy sú oprav-
divé sú-li obdarené obrannou známku
a podpisom. A preto varujeme sa falšo-
vaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s dobierkou, alebo pred-
bežným poslaním summy (i s pričinením
32 halierov na balikovanie a poštové
útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

*

Bor eladás.

Zichy Aladár gróf uradalmi
pincézében a következő sajtótermésű
borok eladók:

- 1898. évi olasz rizling
- 1899. évi olasz rizling
- 1899. évi fehér burgundi
- 1899. évi szilváni
- 1899. évi vajtai fehér
- 1899. évi tramini

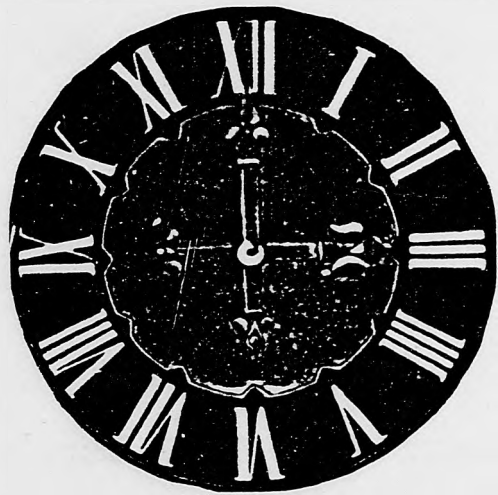
Kivánatra minta és árjegyzék küldetik.

Bővebb fölvilágosítást ad

SCHULLER SÁNDOR

szőlő-kezelő,

Vajta, (Fehérmegye).

Mám česť v známost' doniesť,
že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod
správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej
dobro stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod
nat'ahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou
škryňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka,
ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo
vážu ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám
hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie
za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujmam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.